

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY LUBAWKA NA LATA 2012 – 2014

I. Wprowadzenie.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jako akt prawny najwyższej wagi, reguluje wszystkie aspekty życia członków naszego społeczeństwa. W art. od 64 do 76 reguluje prawa wolności, prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne. Konstytucja zapewnia także prawną ochronę rodziny. Zgodnie z zapisami konstytucji źródłami powszechnie obowiązującego prawa są ustawy i rozporządzenia, a źródłami powszechnie obowiązującego prawa, na obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego.

„Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Lubawka „ jest takim aktem prawa miejscowego, opracowanym w celu realizowania przez wspólnotę samorządową działań na rzecz rodzin, szczególnie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza rodziny wielodzietne i niepełne, oraz do ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Rodzina w naszej kulturze, jest podstawową komórką społeczeństwa i naturalnym środowiskiem wychowawczym dziecka, która oddziałuje na jego osobowość przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka oraz źródłem zaspokajania jego potrzeb w sferze psychicznej i materialno-bytowej. Rodzina funkcjonalna, konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często trudne i złożone, wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Uzależnienia, przemoc w rodzinie, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna to główne problemy działające destrukcyjnie i dezorganizująco na życie rodzin.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2012-2014 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

II. Diagnoza

Gminę Lubawka na dzień 31.12.2011 r. zamieszkiwało 11 644 mieszkańców. Z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubawce na dzień 31.12.2011 r. korzystało 478 rodziny, z czego 160 rodzin to rodziny z dziećmi. W rodzinach wspieranych liczba osób w rodzinie wynosiła 1035 osób, a liczba osób w rodzinach z dziećmi wynosiła 681.

Tabela nr 1. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą MOPS

Rodziny wspierane	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ogółem	478	1035
pełne z dziećmi do 3 r.ż. i z 1, 2 dzieci.	63	271
wielodzietne	37	225
niepełne	60	185

Źródło: opracowanie własne.

Głównym czynnikiem dysfunkcyjnym w rodzinach z dziećmi jest bezrobocie jednego lub obojga rodziców, w wyniku czego rodzina nie jest wydolna materialnie i staje się zaburzona wychowawczo. W rodzinie pojawiają się konflikty, przemoc domowa, uzależnienia najczęściej od alkoholu, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich. Nowe dysfunkcje dyskredytują rodzinę społecznie. Umiejętności jakie rodzina posiada nie wystarczają do zabezpieczenia potrzeb członków rodziny ani też do prawidłowego funkcjonowania w środowisku lokalnym. Rodziny stają się bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, co wyraża się niedojrzałością emocjonalną, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, brakiem komunikacji z własnymi dziećmi, niezdolnością do twórczego wpływu na osobowość dziecka. W tak trudnej sytuacji wskazana jest pomoc państwa. Jest to zadanie priorytetowe. Bez wsparcia specjalistycznego: psychologicznego, terapeutycznego, bez wsparcia w formie pracy socjalnej, uczestnictwa rodziny w warsztatach odwołujących się do wartości, zasad moralnych, zasad współżycia społecznego, rodzina ma bardzo ograniczone możliwości powrotu do prawidłowego realizowania funkcji opiekuńczej.

Rodziny z dziećmi z podziałem na ilość dzieci w rodzinie na dzień 31.12.2011 r. wspierane ze środków pomocy społecznej.

Rodziny wspierane z:						
1 dzieckiem	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci	7 i więcej
77	41	23	12	7	1	1

Źródło: opracowanie własne.

W rodzinach z dziećmi znaczącym czynnikiem dysfunkcyjnym na podstawie danych z MGOPS jest długotrwała choroba. Rodziny nie są w stanie podjąć kosztów związanymi z tą trudną sytuacją. W tym zakresie wskazane jest wsparcie tych rodzin działaniem pomocowym ze strony państwa.

III. Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Lubawka na lata 2008-2013,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012–2016,
- Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na rok 2012.

IV. Zasoby

Instytucje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające.

Lp.	Nazwa i adres instytucji	Rodzaj działalności
1.	Urząd Miasta Lubawka Pl. Wolności 1	Przyznawanie i wypłacanie stypendiów dla uczniów, dowóz dzieci do szkoły, przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych.
2.	MGOPS Lubawka	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie

	ul. Dworcowa 33	dzieci w szkołach, przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, aktywizacja społeczno-zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej
3.	Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy MGOPS Lubawka	Przeciwdziałanie problemom uzależnienia i nadużywania alkoholu, wsparcie terapeutyczne, grupy wsparcia,
4.	Zespół Interdyscyplinarny przy MGOPS w Lubawka	Wsparcie dla rodzin doświadczających przemocy i ochrona ofiar przemocy.
5.	Placówki oświatowo-wychowawcze z gminy Lubawka	Działalność edukacyjno-wychowawcza, organizowanie zajęć poza szkolnych, wsparcie dla rodziców
6.	Świetlice wiejskie	Organizowanie dzieciom czasu wolnego
7.	Świetlica Środowiskowa „Promyczek”	Pomoc w nauce, odrabianie lekcji, udział w konkursach, przygotowywanie posiłków, zajęcia rekreacyjne, artystyczne, wycieczki, wsparcie w sytuacjach trudnych.
8.	Komisariat Policji Lubawka	Przeciwdziałanie powstawaniu patologii społecznej, prowadzenie zajęć prewencyjnych z dziećmi i młodzieżą

Źródło: opracowanie własne.

V. Adresaci.

Adresatami Programu są dzieci i rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rodzina wypełniając swoją funkcję, zwłaszcza wychowawczą, wpływa na „jakość” młodego pokolenia, jego rozwój emocjonalny i intelektualny. Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiece i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

VI. Cele programu:

Cel główny:

Stworzenie optymalnych warunków do wychowania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w działaniach zmierzających do prawidłowego wypełniania obowiązków opiekuńczo-wychowawczych.

Cel szczegółowy 1.	
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.	
zadania	wskaźniki realizacji działań
1) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom z dziećmi będącym w sytuacji trudnej z różnych instytucji wspierających	- liczba i formy udzielonej pomocy - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą
2) objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci	- liczba dzieci korzystających z posiłków - liczba rodzin korzystających z pomocy Banku Żywności
3) zapewnienie rodzinom z dziećmi wsparcia	- liczba osób dorosłych i dzieci

psychologicznego, pedagoga rodzinnego (osoby dorosłe i dzieci)	korzystających z tej formy wsparcia
4) zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach
Cel szczegółowy 2.	
Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.	
zadania	wskaźniki realizacji działań
1) zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba asystentów pracujących na rzecz rodzin - liczba rodzin, którym przydzielono asystenta, z podziałem na rodziny z dziećmi i rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej
2) organizacja warsztatów i szkoleń dla rodzin dysfunkcyjnych oraz umożliwienie uczestniczenia w warsztatach asystentów rodzinnych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkoleń i warsztatów - liczba uczestników
3) zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego - liczba osób i udzielonych porad z podziałem na kategorie problemowe - liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy
4) podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji i poradnictwa oraz udostępnianie literatury fachowej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj działań - liczba rodzin objętych działaniami - rodzaj grup zawodowych zaangażowanych w działania
5) działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin, w których opiekunowie pozostają bez pracy, w ramach projektu aktywnej integracji	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób i rodzin objętych projektem - liczba osób objętych kontraktami socjalnymi - liczba osób, które ukończyły kursy zawodowe - liczba osób, które podjęły zatrudnienie w trakcie udziału w projekcie - liczba osób i rodzin objętych działaniami środowiskowymi, z podziałem na rodzaj działań
6) monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych monitorowaniem
7) umożliwienie funkcjonowania na terenie gminy rodzin wspierających	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin wspierających
8) monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i opis wypracowanych procedur - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitoringiem i procedurami

długotrwała choroba, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - wypracowanie procedur służących wyłonieniu środowisk wymagających szczególnego nadzoru, - wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia asystenta rodziny, - wypracowanie i wdrożenie standardów pracy z rodziną wieloprotblemową, - podsumowanie i analizę efektów pracy z rodziną	
---	--

VII. Finansowanie

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2012-2014 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Lubawka, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VIII. Monitorowanie i ewaluacja

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2012-2014 jest Miejsko-Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce. Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez przedkładanie przez Burmistrza Miasta Lubawka w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Miejskiej w Lubawce sprawozdań z realizacji Programu, sporządzanych na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadania.